

רע"פ 8453/15 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 8453/15

לפני:
המבקש:
כבוד השופט א' שהם
פלוני

נ ג ד

המשיבה:
מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט
המחוזי בתל אביב-יפו, מיום 28.10.2015, בעפ"ג
26685-04-15, שניתן על-ידי כב' השופטים: ד' ברלינר
- נשיאה; ג' קרא - סג"נ; ו-א' נחליאלי-חיאט

בשם המבקש:
עו"ד משה וולף; עו"ד גל וולף

בשם המשיבה:
עו"ד ד"ר מאור אבן חן

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופטים: ד' ברלינר - נשיאה; ג' קרא - סג"נ; ו-א' נחליאלי-חיאט), בעפ"ג 26685-04-15, מיום 28.10.2015, בגדרו התקבל ערעורה של המשיבה על החלטתו של בית משפט השלום בתל אביב-יפו (כב' השופט ע' דרויאן), בת"פ 32402-06-14, מיום 8.3.2015.

2. נגד המבקש וְחִבְרָה שאותה ניהל (להלן: החברה) הוגש כתב אישום המייחס להם שתי עבירות של קבלת דבר בתחבולה, לפי סעיף 416 לחוק העונשין, התשל"ז-1977. על-פי כתב האישום, בעזרתה של מנהלת החשבונות ומספר עובדים נוספים בחברה, ביצע המבקש מעשי תחבולה בכספי ארגון ביטחוני (להלן: הארגון). מעשי תחבולה אלו, כך נטען, אפשרו למבקש לספק לחברה כספים עבור ציוד ושירותים שניתנו לארגון, שחלקם לא אושרו במסגרת מכרז, וחלקם היו מוגבלים תקציבית. בכך, קיבלה החברה לרשותה סכומי כסף שלא אושרו על-פי החוזה שנכרת בינה לבין הארגון.
3. ביום 13.7.2014, הורשע המבקש, על יסוד הודאתו, בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום. עובר למתן גזר הדין בעניינו, הגיש המבקש לבית משפט השלום בקשה לביטול הרשעתו בדין. נטען, כי מתקיימים בעניינו של המבקש התנאים להימנעות מהרשעה, בהתאם להלכה שנקבעה בע"פ 2038/96 כתב נ' מדינת ישראל, נב(3) 337 (1997) (להלן: עניין כתב). המבקש טען, בהקשר זה, כי הותרת הרשעתו על כנה תסב לו נזק בלתי מידתי; וכי העבירה שבה הורשע מאפשרת את ביטול הרשעתו, מבלי לפגוע מהותית ביתר שיקולי הענישה. לאחר שהאזין לטענות הצדדים, החליט בית משפט השלום להיעתר לבקשתו של המבקש ולבטל את הרשעתו בדין. מבלי להתעלם מחומרתם של המעשים בהם הורשע המבקש, קבע בית משפט השלום כי קיימות, במקרה דנן, מספר נסיבות המצדיקות התחשבות במבקש, ובכלל זאת, העובדה שהמבקש לא פעל מתוך בצע כסף, באשר הוא לא הפיק רווח אישי מן המעשים; המבקש הקפיד לנהל רישום מקביל של שעות העבודה האמיתיות שסופקו לארגון; ובסופו של יום, כספי צבור לא נגזלו בעקבות מעשיו של המבקש. עוד נקבע, כי הרשעתו של המבקש בדין תסב לו נזק בלתי מידתי, באשר הוא יאלץ לשאת על גבו "גיבנת מכשילה של הרשעה לכל מקום אליו ילך". זאת, ביתר שאת, לנוכח היקפו המצומצם של השוק הרלוונטי בו עשוי המבקש לעסוק. לאחר הדברים האלה, השית בית משפט השלום על המבקש 200 שעות של"צ.
4. המשיבה ערערה לבית המשפט המחוזי על החלטתו של בית משפט השלום לבטל את הרשעתו של המבקש, וערעורה התקבל, ביום 28.10.2015, על דעת רוב השופטים. אשר לנסיבות ביצוע העבירות, קבעה דעת הרוב, מפי השופטים ד' ברלינר – נשיאה; ו-ג' קרא – סג"נ, כי במעשיו של המבקש היתה גלומה תבנית פעולה שיטתית ומתוכננת, במסגרתה בוצעה מרמה בהיקף כספי בלתי מבוטל. המבקש עשה כאמור, לעמדתם של שופטי הרוב, על אף הכשרתו כאיש כספים, וחרף האמון הרב שניתן בו. לצד זאת, נתנו שופטי הרוב את דעתם לעובדה שהמבקש לא נטל לרשותו סכום כספי כלשהו. בהתייחס לנסיבותיו האישיות של המבקש, הדגישו שופטי הרוב את עמדת שירות המבחן, לפיה המבקש עודנו מתקשה ליטול אחריות מלאה על מעשיו, וכי ביטול הרשעתו בדין עלול לחזק את עמדתו הנמנעת מלקיחת אחריות. על רקע זה, ומבלי להתעלם מן הנזק הקונקרטי שעלול להיגרם למבקש, נקבע כי באיזון שבין האינטרס הציבורי שבהרשעתו של המבקש, מחד גיסא; לבין האינטרס האישי של המבקש, מאידך גיסא, ידו של האינטרס הציבורי על העליונה.
- לאחר שסקרה את פסיקתם של בתי המשפט במקרים דומים, ונתנה דעתה לכלל הפרמטרים שנקבעו בעניין כתב, לשם הימנעות מהרשעה, סברה השופטת א' נחליאלי-חיאט, בדעת מיעוט, כי היה מקום, בנסיבות דנן, להימנע מהרשעתו בדין של המבקש. זאת, בעיקר, לנוכח החשש מפני סיום העסקתו האפשרי של המבקש במקום עבודתו, לו תיוותר הרשעתו בדין על כנה; עקב החרטה שהביע המבקש על מעשיו; ולאור דבריהם של עדי ההגנה, אשר הצביעו על אישיותו החיובית, כישוריו וכשרונו של המבקש.

הבקשה לרשות ערעור

5. בבקשה לרשות ערעור שלפניי, השיג המבקש על הרשעתו בדין. נטען, כי שגה בית המשפט המחוזי בכך שלא איזן כראוי בין כלל השיקולים העומדים על הפרק. לגישתו של המבקש, היה מקום להימנע מהרשעתו בדין, בדומה לקביעתו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, בע"פ 71272/02 מדינת ישראל נ' עמרן (22.12.2013), שם, בנסיבות דומות למקרה שלפנינו, הוחלט להימנע מהרשעתו של הנאשם. בהמשך, הצביע המבקש על דעת המיעוט של השופטת נחליאלי-חיאט, כתמיכה לעמדתו, לפיה הוא, אמנם, נטל אחריות והביע חרטה מלאה על מעשיו, וזאת בניגוד להתרשמות שירות המבחן בעניינו. המבקש הוסיף, בהקשר זה, כי שירות המבחן התבסס בהמלצתו על נתונים שגויים הנוגעים למבקש, ומכאן שהיה מקום לערוך בעניינו תסקיר משלים. אשר לפגיעה הקונקרטית הצפויה לו, טען המבקש כי ביטוי לנזקי הרשעתו התגלה, זה מכבר, בכך שסיווגו הביטחוני של המבקש לא חודש; נמנעה כניסתו לגופים ביטחוניים שונים; ושירותו הצבאי במסגרת יחידת המילואים הופסק לאלתר.

תגובת המשיבה

6. המשיבה סומכת ידיה על פסק דינו של בית המשפט המחוזי. לטענת המשיבה, עניינו של המבקש איננו מעורר שאלה משפטיות המצדיקה עריכת דיון בפני בית משפט זה. לגופו של עניין, סבורה המשיבה כי למעשיו של המבקש נלוו תחכום רב, שיטתיות, וניצול האמון שניתן בו על-ידי הארגון. לפיכך, כך נטען, אין מתקיימים, במקרה דנא, התנאים המצדיקים הימנעות מהרשעה, בהתאם לעניין כתב. זאת, בין היתר, לאור העובדה שהמבקש לא נטל אחריות מלאה על מעשיו, והוא ממשיך להטיל את אחריותו על אחרים; ובשל כך שהמבקש לא הגיש כל ראיה על נזק קונקרטי ממשי שעלול להיגרם לו, מעצם הותרת הרשעתו בדין על כנה.

דיון והכרעה

7. כידוע, היעדרות לבקשת רשות ערעור ב"גלגול שלישי" שמורה למקרים מצומצמים, בהם מתעוררת שאלה משפטית כבדת משקל או סוגייה ציבורית עקרונית, החורגת מעניינם הפרטני של הצדדים לבקשה, או כאשר מתעורר חשש ממשי מפני עיוות דין חמור או אי-צדק של ממש שנגרם למבקש (רע"פ 9025/15 הרשמן נ' מדינת ישראל (30.12.2015); רע"פ 7994/15 חלאילה נ' מדינת ישראל (22.12.2015); רע"פ 8788/15 מור נ' מדינת ישראל (21.12.2015)). לאחר שבחנתי בכובד ראש את הבקשה שלפניי על צרופותיה, נחה דעתי כי היא אינה נמנית על אותם מקרים חריגים המצדיקים מתן רשות ערעור, ומטעם זה יש לדחותה.

8. בבחינת למעלה מן הנדרש, אציין כי אין בידי לקבל את טענותיו של המבקש, גם לגופו של עניין. בהתאם לקביעתו של בית משפט זה בעניין כתב, האפשרות להימנע מהרשעתו של נאשם שביצע עבירה, מהווה חריג לכלל, על-פי משהוכח ביצועה של עבירה, יש להרשיע את הנאשם. משכך, הימנעות מהרשעה שמורה למקרים חריגים ויוצאי דופן, המקיימים שני תנאים מצטברים. הטעם הראשון הוא, כי הותרת ההרשעה על כנה עלולה להסב פגיעה חמורה בשיקומו של הנאשם. על-פי הטעם השני, נסיבות ביצוע העבירה מאפשר, באותו מקרה מסוים, לוותר על הרשעה, מבלי לפגוע מהותית ביתר שיקולי הענישה (ראו גם: רע"פ 3989/15 גוזלאן נ' מדינת ישראל (9.8.2015); רע"פ 2744/15 דרדיק נ' מדינת ישראל (17.6.2015); רע"פ 2136/15 פלוני נ' מדינת ישראל (29.3.2015); רע"פ 1931/15 מויססנקו נ' מדינת ישראל (26.3.2015)). סבורני, כי אין מתקיימים, בנידון דידן, שני התנאים המצטברים הללו, ומכאן שבדין הורשע

המבקש במיוחס לו.

אשר לאינטרס שעניינו שיקומו של המבקש, אדגיש כי המבקש נמנע מלהוכיח בראיות קיומו של נזק קונקרטי כלשהו שעלול להיגרם לו, ואין די, בהקשר זה, בטענותיו הכלליות של המבקש, לפיהן, עקב הרשעתו בדין, הוא איבד את סיווגו הביטחוני; נמנעה כניסתו לגופים ביטחוניים שונים; והופסקו שירות המילואים בו הוא שירת. תוצאות אלו, לטעמי, הינן תוצאות הגיוניות וסבירות לנוכח מעשי התחבולה שביצע המבקש, דבר אשר, על-פי כל אמת מידה, עשוי, כשלעצמו, לערער את האמון שניתן בו, מבלי קשר לשאלה האם הוא הורשע בדין, בסופו של יום, אם לאו. לכך יש להוסיף, את חומרת העבירות שיוחסו למבקש, כמי ששירת בתפקיד רגיש מאין כמוהו, הן בהיבט ביטחון המדינה; והן בהיבט העיסוק החשבונאי, כ"שומר הסף" בדיוק מפני מעילות כגון דא. המבקש מעל באמון שניתן בו, וביצע את העבירות בשיטתיות ובתחכום רב. לבסוף, הנני תמים דעים עם דעת הרוב בבית המשפט המחוזי, כי יש לזקוף לחובתו של המבקש את העובדה שהוא נמנע מליטול אחריות מלאה על מעשיו. אזכיר, בהקשר לכך, כי שירות המבחן בא בהמלצתו להותיר את הרשעתו של המבקש על כנה, לאור התרשמותו מן המבקש, כאדם המונע מן הצורך למלא אחר ציפיותיהם של קרוביו, דבר המשפיע על שיקול דעתו. עוד סבר שירות המבחן, כי המבקש מתקשה ליטול אחריות מלאה על מעשיו, והוא עודנו משליך על אחרים את הפסול שבהתנהגותו. על רקע זה, נמנע שירות המבחן מהמלצה על ביטול הרשעתו בדין של המבקש, ובפרט בשל כך שביטול הרשעתו עלול לחזק את העמדה "הקורבנית" שבה מחזיק המבקש, ואת אי-לקיחת האחריות המלאה על מעשיו. דבריו אלו של שירות המבחן, כמו גם המלצתו הסופית, מקובלים גם עליי.

9. אשר על כן, הבקשה לרשות ערעור נדחית בזאת.

ניתנה היום, כ"ב בטבת התשע"ו (3.1.2016).

ש ו פ ט